

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Statu Hominis Morali In Vita Et Post Mortem

Opfermann, Paul

Moguntiae, 1769

Notio Legis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40701

quorum vix unus aliquis in praxi eam sequi consuevit Si tamen vera, & practicè tuta probabilitas manet; pro hac etiam sententia proposita hæcenus momenta militabunt. Ceterà uti cavendum sibi putant *Probabilista*, ne in laxissimum declinent; ita princeps hæc *Probabilioristarum* cura esse debet, ne in Tutiorismum rigidum, & ab Ecclesia damnatum degenerent. Plura qui hanc in rem desiderat, plenos omnes libros inveniet.

DISSERTATIO III.

De Legibus.

108.
Noti-
tio
Legis.

Actionum humanarum honestas, vel inhonestas quia in conformitate, aut difformitate cum lege sita est, ordo nunc postulat, ut de Lege ipsa differamus. Lex autem sive à *ligando*, eoquod subditos veluti liget, & quodam vinculo morali constringat; sive à *legendo*, quoniam scribitur, & legenda proponitur, dicta generalissimè definitur *regula agendorum, & fugiendorum*. S. THOMAS sic magis propriè illam definit, quòd sit *mensura & regula, secundum quam inducitur aliquis ad agendum, vel ab agendo retrahitur, h. e. obligatur ad agendum, & non agendum*. Ad mentem Grotii L. 1. c. 1. §. 9 *Lex est regula actionum moralium obligans ad id, quod rectum est, & laudabile*. Lex Puffendorffio est decretum, quo superior sibi subiectum obligat, ut ad istius præscriptum actiones suas componat. Ab aliis definitur voluntas jure imperantis, subditis declarata, actiones alias jubens, alias vetans, præmiis propositis, & pœnis. Communiùs definiri lex solet ordinatio rationis ad bonum commune ab eo, qui curam communitatis habet, promulgata.

Itaque

Itaque lex differt à *præcepto*, à *consilio*, à *pactō*, & à *Jure*: à *præcepto* quidem, quia hoc non communitati propriè, sed personis singularibus, & ad certum duntaxat tempus imponitur, ideoque ex se perpetuum, & stabile non est, quamvis per acci- dens aliquando perseverare possit. A *consilio*, nam hoc nisi volentibus non datur, lex etiam nolenti- bus fertur. Item lex est ejus, qui potestatem ha- bet in eos, quibus præcipit; consilium autem il- lius quoque, qui potestatem non habet. Denique facere id, quod lege præcipitur; *officii*: quod con- silio datur, *arbitrii* est. A *pactō*, hoc enim est promissum, lex mandatum: in pactis dicitur: *fa- ciam*, in lege: *fac*. Denique à *Jure*, quæ vox quandoque significat collectionem legum, veluti cùm dicimus *Jus naturale*, *Jus divinum*, *Jus Canonicum*, *Jus Romanum*; aliàs designat fa- cultatem utenti re tamquam sua.

Notio Legis ut clarior certiorque evadat, quæ- 109.
dam considerata sunt ex parte ferentis legem, Con-
alia ex parte eorum, quibus lex fertur; alia deni-stitu-
que ex parte ipsius legis. Ad imum quod attinet: tiva &
cùm de ratione legis sit vis obligandi, hanc autem pro-
vim lex à Superiore habeat; sequitur illam ferri pri-
non posse nisi ab eo, qui publicam potestatem ha- tates
bet: & quidem requiritur *potestas Jurisdictionis*, legis.
quæ per se primùm respicit communitatem perfectam;
nec sufficit *mera potestas dominativa*, quæ est cir-
ca privatas personas, veluti patris in filium, aut
domini in servum. Immo nec quævis potestas Ju-
risdictionis sufficit ad leges ferendas, nam Judices
ordinarii habent Jurisdictionem, quin tamen leges
condere possint. Requiritur ergo principalis quæ-
dam,